

MAGYAR KURIR

Indult Bétsl.őli, Kedden December' 31-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Az a' Kérő - levél, mellyet a' Londoni Polgármester, a' Senátorok, 's a' Nagy Tanács (vagy a' város' külömbkülömb közönségei által kivállogattott polgárok' gyűlése), a' múlt November' 28-dikán meghatároztak, 's a' Régens Princznek December' 9-dikén, tulajdon magok, be is nyújtottak, e' volt. —

„Mi, az ő Felsége' legengedelmesebb 's leghűségesebb alattvalói, a' Lordmájer (Polgármester), a' London Senátorok (Aldermannok) és Polgárok, egy tanácsba összegyülekezve közelítünk Kir. Hertzegségedhez, azért, hogy a' nép' szenvedéseit, és panaszait lerajzoljuk 's azon eszközöknek elfogadását, mellyeket mi az országnak bátorságára, tsendességére, 's boldogságára nézve elkerülhetetlenül szükségeseknek lenni tartunk, tisztelettel telyes módon javasoljuk. Megtartóztatjuk magunkat azon inségeknek és szenvedéseknek következeiseibe való mellebb beboisátkozástól, a' mellyek most mindenfelé közönségesek, tsak annyit említünk, hogy az az inség, a' melly néhány esztendőktől fogva mind nagyobb-nagyobb gráditstra lépett, végtére elszenvedhetetlen lett; ez nem tsak imittamott éreztetik, az országnak nem tsak ez vagy amaz részére terjed ki; eunek elszenvedhetetlen terbe alatt, a' kereskedés, a' mesterségi iparkodás, a' szántásvetés, mind oda lesznek; lehetetlenségé lett az, hogy a' népnek nagy része munkát találhasson, an-

nyival is inkább, hogy a' rajta fekvő terheket elhordozhassa. Mi igen nagyon kérjük Kir. Hertzegségedet, hogy fontolja-meg azt, hogy a' mi mostani összeboisoyogódott inségeink nem tsupán a' hadakozás' állapotjáról a' békességre való által-lépésből, 's nem is tsak valamelly hirtelen vagy történetből való okokból vették származásokat: és erre nézve éppen ily kevéssé is harittathatnak-el némely egy oldalú vagy tsak hamar elenyésző eszközök által. A' mi terheink azon nagyon siettetett és veszedelmes hadakozásoknak, mellyeket igasságtalanul kezertünk-el, 's okos ozelés nélkül vakmerő módon folytattunk — azon véghetetlen segedelem pénzeknek mellyeket idegen Hatalmasságoknak azért fizettünk, hogy tulajdon vidékeiket védelmezzék, avvagy hogy szomszédjaikét bán-tsák — a' papíros pénz' közkezen való megtsáfo forgásának — a' fegyveres nép' azon sokaságának, melly a' Constitúcióval ellenkezik és hallatlan — a' példanélkül való és most is szüntetenül nevedő *Civillistának* (az Udvari költségnek) — azon véghetetlen summáknak, mellyek mint megnem érdemlett kegyelempénzek 's mint Sine-Cúrák úgy fizettetnek — 's azon pazérló és gondolatlan költségeknek, mellyekre a' közönséges pénz az Országlásnak minden ágainál fordittatik — a' természetszerűt való következeiseik — ezek pedig minnyájan onnet vették eredeteiket, hogy a' Parlamentumban a' nép' képviselőinek igasságos mérséklődése megromolván, a' miatt a' Korona' szolgálaira va-

elő *Constituzionális* egész felügyázat elvesszett, 's a' Parlamentum a' Ministerek akaratjának alája vettetett. Mi nem tselkedhetjük azt, hogy azért való bánkodásunkat és kesergésünket ki ne jelentsük, hogy a' mellett is, hogy Kir. Hertzegséged' olyan kegyelmes volt, hogy a' Parlamentum ülésének kinyittatásakor a' gazdálkodást 's kímélést javasolta vala, a' Kir. Hertzegséged' Ministerei még is a' Státus' költségeit illető minden projektumoknak ellene szegtek magokat, 's oly sok voksolókat tudtak magoknak a' Parlamentum' tagjai között szerezni, hogy iparkodásaikat a' Kir. Hertzegséged' jóvállásának 's a' nép' halható szóval kinyilatkoztatott akaratjának kitsúfolására, végre hajtani, 's szentségeseknek mutatni tudták; melyből a' következett, hogy a' nemzeti képviselőt' dolga mind jobban jobban allyasodván, 's megvesztegetődvén, így a' Parlamentum azt a' szemrehányást, melynek megmutatására az 1793-dik esztendőben magát a' mi akkori betsületes Charles nevű képviselő társunk, a' mostani Lord Grey, egy ezen Parlamentum' eleibe benyújtott kérés levele által ajánlotta vala, megérdemlette, azt tudniillik hogy a' népnek nagy sokasága (massája) a' Parlamentumi tagok' választatásának munkájától egészen kiszorittatván, az ezen Parlamentumi betsületes tagoknak választatása nagyobb részt csak holmi régi váraknak emladozott maradványaihoz tartozó helységektől, 's a' kintstárnak 's néhány igen kevés Familiáknak befolyásától van felfüggesztve, a' melly környülállás az ország' megromlott állapotjának igen szomorú bizonyága. Elpazérlott segedelem künfjeinktől megfosztatván, az adófizetéseknek nehéz terhet tovább elnem hordozhatjuk, 's alázatossággal tudtára adjuk Kir. Hertzegségednek, hogy csak ezeknek a' visszáéléseknek eltöröltetése 's a' nép' Constituzionális jusainak a' Parlamentum' tagjai' választatásában való visszaadattatása, szolgálhatnak bizonyos kezessegűl és zálló-

gúl azeránt, hogy ezek a' visszaélések többé vissza térni nem fognak, hogy a' nép' felelmeskedései eltsendesednek, felingereltetett érzékenységei megengesztelődnek, 's az a' szerentséflenség elháríthatatik, melybe a' népnek elkerülhetetlenül belé kell bonyolítottatni, ha a' romlottságnak és mértékletlenkedéseknek systemája mellett vakmerő módon és okosság nélkül megmaradunk. Erre nézve alázatosan kérjük Kir. Hertzegségedet, hogy a' Parlamentumot lehető hamarsággal hívassa össze, 's legyen olyan kegyelmes, hogy ennek, azon fontos tárgyak felett való tanátskozást, a' melyeknek a' haszon nélkül való hivataloknak, kegyelemből való pénzfizetéseknek és Sine-Curáknak eltörlése, a' véghetetlen sokságú fegyveres erőnek, 's a' közönséges adófizetéseknek kevesítése, 's a' nép' azon jusának, hogy a' törvényhozásban részesülhesen, visszaadattatása, minden további halasztás nélkül jóvasonolja."

Ezen kérés levelet a' trónusban ülve fogadta-el a' Régensz Princesz; *Bart Silvester John* nevű úg nevezett *Recorder* (a' Polgári Követség' Orátora) olvasta-fel. A' Princesz ekképpen felelt: —

„Eltsudálkozva és bánkodó érzékenységgel fogadom a' Polgármesternek, a' Senatoroknak, 's *London* belső városá' közönsége' Tanátsának ezen hozzám intézett kérés levelét. A' milyen nagyon én az országban uralkodó szükségét és sokféle szenvedéseket sajnállok; éppen ily nagy vigasztalást találok abban a' meggyőződésben, hogy az ő Felsége' alattvalóinak nagy sokasága, azon iparkodások mellett is, mellyek által annak felingereltetésére 's elsbittatására van a' célzás, meggyőzöttetve van a' felől, hogy azok a' terhes szenvedések, mellyeket ő ily példás türedelemmel 's nagy lelkűséggel hordoz, nagyobbadon mind olyan indító okoknak tulajdoníthatnak, a' mellyeket elkerülni nem lehetett, és én annak a' megvilágosodott jó indulatnak iparkodásait, melly magát az egész

országban illy ditséretesen és sikeresen jelentí, szívemnek telyes örömével szemlélem. Azon időben, mellyet én az ország' jelen lévő környüállásainak éretten való megfontolása után, legalkalmatossabbnak 's a' czéllal legmeggyegyzőbbnek lenni találtam, az én Parlamentumomnak böltseségehez fogok határnélkül való bizodalommal folyamodni, 's tökéletesen meggyözödött vagyok affelől, hogy egy erős 's mértékletes príncipiumokon fundáltatott Országlószék, a' nemzet' jó lelkü gondolkodásának, egy szívvel lélekkel való iparkodásának 's betsületességének segedelmével, mind azokat az iparkodásokat, akár melly indító okokból vegyék is származásokat, mellyek oda ezeloznak, hogy a' hamarelműlőszenvédeket, mint eszközöket arra fordítsák, hogy az ország' zenvédeseit tartósokká 's megörvösolhatatlanokká tegyék, semmivéteszi."

A' Régens Princez December 9-dikén különösen a' Londoni Tanáts ezen kéré levelének elfogadására ment vala be *Brightonból* Londonba, a' hova innét azonnal ismét vissza ment, a' hol egész Familiája egygyütt van. *Charlotta* a' Koronaörökös Hertzegasszony (Koburgné ő Kir. Hertzegasszonysága) a' *Spitalfieldi* selyem-fabrikákból 2000 rőf selyem-matériát vásároltatott; hasonló feles vásárlásokat tétetett a' Régens Princez is sok más selyem-Fabrikában, hogy példákat más Nagyok is követvén a' munkanélkül heverő műhelyeknek munkát szerezzenek. — A' *Spitalfieldi* selyemmanufakturákban már régólta minden munka megszűnt; minthogy senki semmit nem vitt oda dolgoztatni. A' *Londoni* Polgármester közönséges meghívást intézett a' város' lakosaihoz, azeránt, hogy iparkodjanak a' közönséges kerésetnek ezen ágát felsegíteni. A' közönséges levelek is nagyon javasólják mindeneknek, hogy selyemnyakrávalót viseljenek. Közönségesen reménlik, hogy a' Régens Princeznek 's leányának példaadássokat, melyről emléke-

zénk, a' Királyi Familiának egyéb tagjai is követni fogják.

Azoknak vállatása, a' kik Dec. 2-dik napján a' *Spa-Fieldi* gyűlést oda hagyván *Londonnak* belső városára pusztítani berontottak, még foly, de bajosan; mert nagy megátalkodottsággal viselik magokat az elfogattatott személyek. A' Polgármester jelentést tett a' Belső Ministernél *Lord Sidmouthnál*, hogy telyességgel semmi bizonyost ki nem lehet tanúlni a' lázzasztókról, ha tsak a' közönség előtt a' város tanátsházában nem fog folytatatni az ő valatások: melyhez képpest meghatározatott, hogy Dec. 10-dikén ott, és a' közönség előtt kezdjék folytatni. De, mint a' későbbi, úgy mint Dec. 13-dikán indúlt levelekben olvassuk, még addig így sem vehettek volt ki belőlök semmi bizonyost. Egygyik sem akarja bünösnek vallani magát. Egygyik azzal menti magát, hogy ő tsak történetből vetődött a' garáznalkodók közzé. A' másik azt erőssíti, hogy ő nem hogy a' lármázásban való részesülésre, hanem inkább a' többeknek tsilapításokra ment oda. A' harmadik tsak az utzárol vette vala fel az ő elfogattatásakor nálla találatott fegyvert, de telyességgel nem olyan ezelzással, hogy valami hasznát vegye, ezen alkalmatossággal. *Preston*, a' *Spa-Fieldi* gyűlés' biztosságának Titoknokja, nagyon fenújárol gondolkodású személyt jádzik. Azt mondja, hogy ő ezután is mind azokat fogja tselekedni, a' mit eddig tselekedett; a' hármasszínü pántlika-bokréta az ő kálapján éppen semmi támadásnak jeleül nem szolgált; ő a' megtörtént rendeletlenségekben nem tsak hogy semmi részt nem vett, hanem azokat maga sem hagyja helybe; 's az ő egész iparkodásának tsak az a' czélja, hogy a' szerentsétlenségnek, melly az ő házáján fekszik, véget lehessen vetni, 's a' többi. — "Igen de (így szóllott egy ízben hozzájok a' Polgármester), nékem bizonyos tudósításaim vagynak affelől, hogy

azok, kik a *Spa-Fieldi* gyűlést oda hagyván fenyegetődzve és nagy sebességgel a belső városnak vették útjokat, oly czélzással voltak, hogy ott fegyvert szerezzenek, 's ezen fegyverekkel a *Spa-Fieldi* gyűlésbe ismét kimenvén, ezeket a még ott lévők között kioszszák, 's azután iktóztató plánumaikat munkába vegyék.

Az ifjú *Watsonra* nem 100, hanem 500 font Sterling jutalmat hirdettek - ki. London mellett már két ifjat fogtak-el, a kik hozzá nagyon hasonlitanak, de ki jött, hogy egygyik se 'ó légyen. Az egygyik úgy mutatja, hogy görögül, deákul, 's Frantziául is tud; de a nevit és lakhelyit vakmerően eltitkolta; azt szabadon bocsátották, minthogy semmi ki nem jött ellene. A másikat még benntartóztatták, részszerént azért, hogy sok pénzt találtak nálla, a melly eránt nem tudta magát jól kimenteni, 's önnön személyéről tett nyilatkoztatásában is hazudott.

Annak megakadályoztatására, hogy a *Spa-Field* nevű gyűlés' alkalmatosságával Dec. 2-dikán Londonban történt lármának híre országnak távollévő részein nyúghatatlanságra 's további lármázásokra is okot ne szolgáltasson, még azon este ilyen híradást indított széllyel a Belső Minister az országnak minden részeire: —

„London Dec. 2-dikán, 1816. Az itt történt dolgokrol kétségkívül nagyított hírek fognak az országban elterjesztetni. Az országlószer leg foganatosabb politziai és katonai eszközöket vett elő, hogy minden szerentsétlenséget megakadályoztatni lehessen; 's ha talám az ország' belső részeir mutatni találunk magokat a nyúghatatlankodásnak jelei ezen esetben; is hasonló foganatos következései fognak lenni a hasonló jó vigyázásoknak 's jó rendeléseknek.“

Skótzsiának Bunde városában December 4-dikén száz élésáruló börtöket felprédálván a nép' salakja, azután *Lindsep* nevű gabonakereskedőnek házára ment 's azt is kiprédálván felégette. Csak szép beszéd-

del 's ígéretekkel lehetett a népet megengesztelni. A következő napon tanácsot tartottak a város' tehetősebb lakosai, azeránt, hogy miképpen segíthessenek lakostársaiknak inségeiken. — Londonban Dec. 9-dikén este és éjjel néhány helyeken történtek holmi erőszakoskodások. Néhány börtösöknek ablakaikat behajgálták; néhány hus- és gyümölcs áruló börtöket kiprédáltak; hasonlóképpen tselekedtek egy kenyérsütővel és serkorts márossal. Szerentse, hogy a gabonaáruló piatokon minden féle gabonának árra szállani kezdett.

A Londoni újságokban Hunt-nak a *Spa-Fieldi* Orátornak egy levele jött-ki, melly a Londoni Polgármesterhez *Woodhoz* szoll, 's a melyben ezeket mondja Hunt: ő meggyőződve van affélól, hogy mind azok az eszközök, mellyek a közönséges inségnek elháríttatására elővétetbetnek, annak tsak kevés szempillantatokig tartandó könnyebbítettésére fognak szolgálni, ha tsak a népnek a *Reformatzió* által egy olyan Parlamentum nem adattatik, melynek tagjait a nép minden esztendőnként való választás által megújítsa. Azonközben kéri Hunt a Polgármestert, hogy küldjön hozzá vagy két olyan hajós legényt, kiknek niinsten élelmek, és ezeknek, kevés munkáért, ezen télen lakhelyet és eledelt fog adni. Tsak azt köti-ki, hogy olyan hajós legényeket küldjön, a kik nem erővel fogattattak volt a szolgálatra, 's a kik örökké józanok voltak. A mi őtet magát illeti, ő maga is (irja Hunt) most igen vékony állapotban van, a falusi szép házat eladai kéntelenítettén, egy kajbába vonta-meg magát; lovait eladni, 's bárom inasait elbocsátani kéntelenítettett. — A Polgármester ezeket válaszoltatta néki egy Titoknokja által: — “ Az Országlószerék maga gondoskodik az Angliában tartzkodó hajós legényekről; ott, a hol laknak segedelmet kapnak; Hunt úr találhat a maga környékein elegendő szegényet, a kik eránt a maga *Philantheropicus*

(emberszerető) hajlandóságát egész mérték szerint gyakorolhat a."

December 13-dikán az ifjú *Watson*-nak egy levelét hordozták széllyel *Londonban*, de ezt nem tartja a' közönség valóságga az ő leveleinek lenni. Ez a' levél is a' Polgármesterhez van írva. Azt mondja benne *Watson*, hogy ha néki adják az ő elfogattatására kitétt 500 forintokból álló jutalmat, ő maga elő fog önként állani, mert ő nem az az ember, a' ki *Platt* nevű úrra a' *Beckwith* kovács' fegyveres börtében réa' lőtt. Csak valamelyik Politziai tiszthez, kell (így szól *Watson*) letenni az 500 font Sterlingeket, mert utánna fog ő maga menni.

Windsorban azon abroszokból és asztalkeszkönyökből, melyeknek az 1814-dik esztendőben a' bekesség' helyreállítására nézve tartott közönséges 'vendégség' alkalmatosságával hasznokat vettek, lepedőket varattak, és 1816-ban Dec. 4-diken 85 oda való szegények között kiosztatták.

Londonból, Dec. 7-diken este, számos Ministerekből álló kabinéti tanácskozás után, Kurirt küldöttek által *Parísba*. Mondják, hogy a' Frantzia országlószéknek azon kívánságára vitt választ ezen Kurir, melly a' Frantzia ország' némely departamentjeit elfoglalva tartó seregeknek kevesítettését illeti.

A' *Morning-Post* nevű újságlevelek azt javasolják, hogy a' patkányokat jó lenne mind kiirtani Angliából, aszzerént, mint a' farkasokat elpusztították. Azt mondják ezen levelek, hogy ebből nagy haszon következne, miuthogy a' kár, mellyet egyegy patkány egy héten teszen, legalább is két font gabonára betsülttetetik. Javaslja az író, hogy minden patkánynak a' fejéért kell ígérni két potrát jutalomul. Csak arra felejtette-el megtanítani az embereket, hogy miképpen kell leg könnyebben szert tenni a' patkány fejekre.

A' Szent *Helenáról* érkezett legújabb hírek *Oktober*' 25-dikéig terjednek. A'

szigeten semmi újság nem történt. *Bonaparte* egészséges. Mondják, hogy *Pistowsky* nevű Lengyelnek, a' ki igen nagy hajlandósággal viseltetett bozzá, kiadták az utát. — A' Bonaparte' ezüst asztali készületei nem adattathattak-el. Mondják, hogy már most Angliába akarja küldeni, hogy ott adják-el. Nem tudják, hogy mire ezélez véle, mertha eladathatja is, nem fogják kezébe adni a' pénzt; hanem mint egyéb vagyonát, úgy ezt is keresetra fogják fordítani.

Spanyol Amerika.

Az a' Királyi sereg, mellyet az insurgensek (mint már említettük) *Barcelona* mellett megvertek valami 1300-tól 1500-zig való emberekből, az insurgens sereg pedig 1500-tól fogva 2000-rig való emberekből állott. Az utolsók között számos lovasság is volt. A' Királyi sereg' vesztése, az eleseteket, megebenedetteket, és elfogattottakat egygyüvé számlálván, valami 8 vagy 9 szárra telt. A' verkedés Sept. 10-dik napján történt. A' Királyi részen lévő lakosok, mindeneket oda hagyván, rakásonként futottak *Barcellonából* *La-Guayrába* által. *Cumanához* is érkezett-meg vagy két hajó, hasonló futó aszszonyokkal és gyermekekkel rakodva. Ez a' történet *Cumanában* is nagy ijedséget okozott. Hanem minden napon újabb és nagy határozású ütközetet vártak, minthogy a' Spanyol Fő Kapitány *Caraccasból* minden telhető erővel kiállott a' síkra az insurgenseknek megverésére.

Ezen kedvetlen hírek már nem csak a' *Puerto Cabelló*bol Sept. 16-dikán indult magános levelek, hanem a' *Caraccasi* Királyi újság által is megválóságosítottak, 's a' történet' mívolta így beszélhetik elő: — "A' *Bolivar*' megverettetése után egy *Skotziából* Amerikába vetődött, most az insurgenseknél szolgáló *Macgregor* nevű Generális, magátegy kisdud sereggel a' Királyi seregek' közül kivágta, 's az *Aragnai* börtök közé vonta, sereget ott rendbe szedte, 's a'

széllyel szaladozott katonákat össze gyűjtötte. A Királyi seregek ugyan oda is el kísérték ötet egy darabig: de végre a nyomát elvesztvén, a Generális *Morales* és Oberster *Lopez* vezérlések alatt két részre oszlottak, 's két útra indultak, melyet *Macgregor* megtudván 's magát az egygyik résznél erősebbnek lenni gondolván, *Lopez* et *Barcellona* mellett megtámadta, a' tsatát megnyerte, *Barcellona*ba is bement, onnét a' *Morales* felkeresésére indult, 's ötet, az Oberster *Lopez* seregének maradványával 's más néhány száz emberekkel megerőssödve, *Cumanától* 15 mértföldnyire megtalálta, 's ha ötet is megverheti, így *Morales* igen szomorú környúlállások közé fog helyheztesztődni, minthogy innét néki *Caraccásig*, valami 90 mértföldnyire kell bátrálni, még pedig *Gerillas*, (erdőkben 's hegyek között ólalkodó) csoportok között, mellyek néki sok kárt tehetnek.

St. Bartholomából érkeztek is már valami tudósítások, mellyek azt erősítik, hogy a' *Macgregor* és *Morales* vezérlések alatt lévő seregek között már megtörtént volna az ütközett, hogy *Macgregor* itt is győzedelmeskedett volna, hanem hogy ő is és *Morales* is elesett volna, 's a' győzedelmes insurgenseket már most Generális *Smith* vezérlené: hanem még mind ezeknek a' híreknek megvalóságosulása kívántatik. — *Bolivárról* nem írják hova lett;

Északi Amerika,

Az itt kijövő, hivatalserént való, *National Intelligencer* nevű újság, melly az Országlószék' újsága, még máig sem tett semmi emlékezetet azon történetről, melly a' *Mexikói* öbölben a' *Tirebrand* nevű Amerikai hajó, és néhány *Spanyol* hadi hajók között előfordult: hanem a' öböl ott kijövő újságok még ma sem szünetek-meg tele torokkal kívánni a' Spanyol ország ellen való hadakozást. Az Angliai újságok közül ellenben némelyek csak mint meséről úgy emlékeznek ezen egész történetről,

midőn azonközben nagyon fontosnak tetteztnek egy más környúlállás, melly a' *Philadelphian*ban lévő *Kolsow* nevű Orosz Konzult illeti. Ezen az uron a' történet, hogy ötet valami *Criminalis* dologra néve fogságra tették, de nem soká elbocsátották. Az ott lévő Orosz Követ ugyan kérdést tett az Amerikai székuél, 's azt kívánta, hogy adja okát, miért sértette-meg ily nagyon a' követségi személyeknek szentjusokat: de a' melly nehézséget az Amerikai Országlószék legjobbnak találta, egyenesen a' *Petersburgi Udvar*' eleibe való terjesztés által elhárítani. — Nagyon a' sziveken főkünni látszik ugyan ezen Londoni újságleveleknek még egy más tárgy, melyről hasonlóképpen sokat írtak a' napokban, 's azt mondják, hogy talán ennek is hadakozás lehet még a' következése Frantzia ország és az Amerikai Egygyesült Statusok között. Lássuk hát, hogy mi ez a' nagy dolog? — az, hogy a' *Baltimorei Postamester* egy vendégségben így köszönte-el a' poharat: — "Éljenek a' szánkivettett Frantziák, az ő hazájok' kevélysége, *Amerikában*."

Spanyol Ország.

Valamint *Madridból* a' Frantzia Követ, ugy *Párisból* is elútaozott, engedelemmel, a' Spanyol Követ:

Hayti (Szent Domingo).

Ide Frantzia országból egy Frégát érkezett-meg, melly egy Biztos vitt oda a' Frantzia Országlószéktől, *Pethionhoz* és *Kristofhoz*; a' két új uralkodókhoz. Mondják, hogy *Pethion* egyéb eránt igen betsületesen fogadta ezt a' Biztos; audientziát adott néki: hanem legelőbb is ezt kérdvén tőlle, hogy van-e arra való telyes és tökéletes hatalma, hogy *Hayti* szigetének függetlenségét a' Frantzia országlószék' nevében megismerje? 's ezen kérdésre a' Biztos azt felelvén: hogy *nintsen* — erre *Pethion* azt monadotta, hogy így tehát egygyütt semmi szavok *nintsen* — 's igen szépen meg-

hajtva magát, vissza ment a' kabinéjibe.

*Port-au-Princebol Pethion*tol Cap-Henribe vette útját ezen Biztos. Megváltik hogy miképpen fogja itt fogadni *Henrik* Király.

Erről a' szigetről ilyen rajzolatot olvasunk a' világnak ezen részéből érkezett legújabb tudósításokban: — “Ennek valami a' *Henrik* Király úgy az Elölülő *Pethion* alatt lévő részében is legrettenetesebb oltalmazó készületek tételnek. Itt minden ember katona; mindennek fegyvere van. Minden házak' és kajbák' ajtaik felibe, melyek itt mind fából vannak épülve, egyegy szurkos koszorú van felszúrva. Minden 14 esztendőn felyül lévő férfi személy a' katonák közzé beirattatva lévén, megesküszik, hogy mihelyest valamely ellenségnek a' szigetre lett kiszállását meghallja, házat vagy kajbáját azonnal meggyújtja, és maga, minden felkelhető vagyonával, feleségével 's gyermekéivel egyetemben, az ország' belső részein lévő hozzájuk járulhatatlan kősziklák közzé fut. Minden *Szeretsen* természetszerént tunya; nem dolgozik többet, csak a' mennyivel élelmit megkeresi. Nem kap sem gazdagságon sem fekvő jószágokon. A' kalapján egy darab paszománt, a' vállain hasonló tsukor, 's a' tarka posztóból való ruha, kielégítik egész kedvét; pedig a' *Haytiak* mind ezeknek hőségiben vagynak az ő mostani uraik alatt. Mi indíthatná a' világon ezen *Szeretsen*ket arra, hogy azokat ismét befogadják, a' kik őket akkor, mikor itt urak voltak, másoknak számára dolgozni kényszerítették? — *Henrik*, örökös Király; *Pethion* pedig, a'

szigetnek azon a' részén, melly magának Respublikai országlást választott, Elölülő és holtáig való *Generalis*. Erejekre és hatalmakra nézve tsaknem egy formák: — egygyik sem bír határnélkülvaló hatalommal. Minden alattvalóik katonák lévén, senki nem szenvedí, hogy méltatlanul bánnyanak velle; és valamint *Pethion*nak úgy *Henrik*nek is valósággal nagyon kell vigyázní, hogy ezen tekintetben szelességtől vagy mérgeben ne bibázzék. Tsak kevés gyanakodás elegendő lenne arra, hogy *Pethion* vagy *Henrik*et az ő gyanakodó Szeretseneik megöljék. Felteheti-e azt valaki, hogy ezen Szeretseneket, ilyen hajlandóság mellett valaki vizre vihesse? Gondolhatni-e azt, hogy ezek egy oly Követet befogadhatnának vagy megszervehetnének, a' kinek nintsen teljes hatalma arra, hogy az ő függetlenségeket megismerje? — *Pethion* tsak a' múlt Sept. 14-dikén neveztek az ő alattvalói, holtig való Elölülővé.

H i r a d é s.

vers A' 4-dik számú, 's a' Császár nevet viselő Ulánus Regementhez egy, a' maga mesterségében tökéletesen jártas, nótelen, magyar nyeregjártó kerestetik. Az ezen szolgálattal összekaptsolt haszonvételek, 17 forint állandó hónapi fizetésből, ingyen való szállásból, fából, és naponként egy kenyérportzióból állanak; 's ő a' hatonaéletre való lekötöztetésétől szabad marad. A' kik ezen szolgálatot megnyerni kívánnák, 's a' megkívántató feltételekről szóló bizonyáglevelekkel bírnak; azok a' fentiszegett Regement Kommandójánál Magyar Országban, Zemplén Vármegyében Sáros-Patakön, jelentsek magokat.

- Dec. 27-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 353 1/3 forintot,
 — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 16 fl. 51 kr.
 Dec. 28-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 351 1/2 forintot,
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Dec. 30-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 354 1/8 forintot.
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. adták.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s .

Austriának egy igen nagy és érdemes törvényes embere, Cs. K. valóságos Titkos Tanácsos, a' Szent István Magyar Királyi Rend Nagy Keresztese, a' törvényes dolgok' Udvari Biztosságának Elölülője, az Ország' Fő Itélő Birája, 's az Alsó Austriai Itélőszék' Elölülője, Nemes Ha a n Wilhelm Mátyás ó Excellentiája, a' lefolyt Dec. 10-dik napján, életének 80-dik esztendejében meghalálozott.

Status és Conferentzialis Tanácsos *Hudalist*, báró *Lederer*, *Mihos*, és Ritter *Schüller* Urak, az ezen hivatallal összekötve lévő hitet e' hónap' 8-dikán letették, az ó Cs. K. Felsege kezébe.

Nemzeti Bankó.

Az Austriai Nemzeti Privilegiált igazgatói tisztség közönségessé teszi, hogy a' kisebb számú Bankó- Biztosság' ajánlására a' Státus Fő Administratioja által tétetett intézetek szerint, az ezen esztendő Decem-berének 21-dik napjáig papiroszben beté- tetett Aktziákért, Pátensszerént ígértetett, Conventziós pénzben 2 és $\frac{1}{2}$ per Cent inte- resek, a' betételnek napjától fogva számlál- ván Decemb. végéig eső summákban kifi- zettetnek. Melyhezképpes az Aktzioná- riusok az 1817 dik esztendő Januariusának 2-dik napjától fogva a' nekik tartozó inte- res-summákat, az Aktziák' betévő kassájá- nál, stempes megnyúgtató levél mellett, 's az Aktziákrol nállok találató kötelező írást elő-mutatván, felvehetik. Költ Béts- ben Dec. 26-dikán, 1816.

Grof *Nemes Adám*, ideig való Ban- kókormányozó.

Geymüller J. H. ideigvaló B. igaz- gató.

Hornbostel G. Chr. ideigvaló Bankó- igazgató.

Neveztes Redutbal vala *Bétsben* Dec. 26-dikán éjjel, az itt lévő szegények' ja- vára. *Lotteriai* nyerések is voltak véle össze köttetve, 200 nyerő czédulákkal. A' nyerések között a' nevezetesebb volt egy arany óra, egy ezüst tányér, egy ezüst rá- más tükör, 's egyéb apróbbak. A' kijád- zás így esett: Mikor a' vendégek a' bálba bementek, 's számot váltottak, fizettek öt forintot, mellyért kaptak azon számra két czédulát. Eggyiket oda kellett adni az ajtónál a' bebotsáttatásért; a' másikat meg- tartották. Annyi szám, a' hány vendégek voltak, azután egy edénybe tétetett. Egy más edénybe tették a' 200 nyerő czédulá- kat. A' kivonás 12 óratájban kezdődött a' nagy szalában. Két kis leány vonta - ki, eggyik, a' bemenetelért való számozédu- lát, másik a' nyerést, 's nem tsak kikiáltot- ták mindenkor, hogy e' vagy ama szám nye- ri ezt vagy amatt, hanem egy telegraf azon- nal megvilágosított számokkal is megmú- tatta a' sokaságnak mindenkor a' kijött szá- mot. Ez így folyt mind addig, míg a' 200 nyerés véghez ment. Melly számosan le- hettek a' vendégek ezen bálban, megítél- hetni abhol, hogy 26,330 forint gyült - be a' kassába, a' melybe a' Bavarai Király ó Felsege is 50 aranyokat küldött aranyban, 's minthogy a' lotteriában is két nyerést kapott, tehát ezeket is 12 aranyokkal mélt- oztatott ó Felsege, az említett szegény- ség javára, kegyesen megfiztani.

A' Magyar Kurirnak egy *Bétsi Magyar* jó akarója, ezeket adá néki által a' kinyom- tatásra: —

Reménylem nem veszi rosz néven az Újságolvasó Erd. Közönség, ha egy Bétsi Magyar, a' ki magáról azt vallja, hogy Grammatikából tanult így írni Magyarúl a' mint ír; a' M. Kurir 51 dik Számú ár- kusában (az *Ungvári* levél végén) a' Helyes- írásról tett Jegyzésre ekként felel.

1) szór. Ez az öszvetett szó *ebbeli* azt tartom jól íródik így; mért; úgy latjuk a jó Magyar Írók munkáiban, hogy az elválhatatlan Utóljárókat (Postpositiókat), minéműek, ban, ben, ért, nál nél, ról, ról, tól, tól, 's a't. és a' formáló szótskákat mint ezek: féle, ként, béli 's a't. egy közöséges szabás szerént, a' mutató és meghatározó Névmással (az, ez,) mindenkor öszveírják, ezeknek z betűjét könnyebb és kellemesbb kimondás kedvéért, a' mi a' Magyarban számtalanszor megesik, az utánna következő mássalhangzóvá elváltoztatván, így: annél, ennek, abból, ebből, abba, ebbe, annál, ennek, arra, erre, attól, ettől; afféle, efféle, akként, ekként, akkor, ekkor, abbeli, ebbeli. — Ha már ezt tartjuk jónak e' béli, és magunkal megegyezőleg akarunk írni; ezeket is így kell írunk, a' ban, e' ben, a' nál, e' nél, a' hól, e' hól, a' féle, e' féle, a' kor, e' kor, a' ként, 's a't.

A' Magyar Nyelvnek egy kiváltképpenvaló hetse és tökéletessége abban áll, hogy természetü tulajdonságait közöséges szabások (regulák) határozzák meg, mellyek kevés kifogást szenvednek; de még ezek is helyes okokon fundálódnak. A' Nyelvet ezek szerént kellene mind bővíteni, mind pedig tökéletesebbé tenni. Ha csak egyedül azért kellene ezen egy szóban *ebbeli* kifogást formálni, mivel kétértelmű lehet, és ezt érthetik rajta kutyabéli; úgy így írva e' béli, szint úgy kétértelmű lehet, mért ezt érthetik rajta *ez béli*, *nem héjja*, mivel ezt *béli* e' helyett béle sokszor írják és mondják. Sok száz szó van a' Magyar nyelvben, mellynek más értelmű párja van, mint ezek: él, él, ég, ég, hív, hív, ér, ér, érnek, érnek, 's a't. 's a't. még se tsinál ez zűrzavart, eligazít bennünket a' mondás. öszvetétele.

2) szór. A' mi a' *tejes* és *főjtatni* szók jével való írásokat illeti, ezek helyett: teljes, folytatni; ebben ítéletem szerént igazsága van a' Megjegyzőnek, hogy ezek hely-

telenül íródna így. Én ennek az írás módjának más okát nem láthatom, hanem hogy amúgy írni gazdaság, kevesebb ténta meg rá, és kevesebb időt kíván. Ezt pedig mind a' kettőt méltó a' mai időben tekintetbe venni. Bár melly nevettségesnek tessék is az afféle okadás: élnek vele némelly szóatsok, midőn a' hosszúmentéjű, ditsósség, kegyesség, irgalmasság, szorgalmatosság, étel, ital, szenderedés, helyébe; ezeket a' kuruzos szabású szókat akarják folyamatba hozni és hozatni; dits, kegy, irg, szorg, ét, it, szend. Igaz, hogy a' mi napkeletü természetü Magyar Nyelvünk egy kis környülméletést megengedne; de a' mi legfeljebb is illyenekben áll, hogy p. o. az illyenek helyett, említeni, rövidíteni, nagyítani állítant; írának ott a' hol a' szépség is kívánná, említni, rövidítai, állítai, 's a't. de az irgalmasság helyett *irgat* írni — irgalmatlan amputálás.

Magyar Ország.

Debreczenből Nov. 16-dikán. A' Ref. Collegiumban az Oskolai új esztendővel a' nagy drágaság mellett is szembetűnőképpen megszaporodott a' felsőbb Tudományokat Tanulók száma, úgy hogy majd 600-ra megy. Ezek idejekhez, és czéljokhoz képest tanulnak: Matematikát, Fizikát, Filozofiat, az Europai Státusok Historiáját, Görög és Deák Literaturát, Statistikát, Politikát, Természeti Törvényt, a' Nemzetek' közöséges Törvényeit, a' Magyar Ország' közöséges Törvényt, Magyar Ország' historiáját, a' M. Polgári Törvényt, a' Protestansok Jussait, a' Zsidó Nyelvet, Zsidó Régiségeket, Ó és Új Testamentomi Hermeneutikát theoretice, és practice, a' Bibliára való Bévezetéssel együtt, Dogmatica, és Moralis Theologiát, a' Keresztény Felekezetek Theologiai Systemáit, a' Kereszténység Historiáját, Homiletikát, és Pastoralist. — Mind ezeket tanulják Magyar nyelven: hanem mivel a' Deák nyelv tudása hazánkban szükséges, ezen Tudományoknak

deák nyelven való előadásában is gyakoroltatnak, 's mind közönséges, mind különös Examencik a' két nyelven tartatnak.

A' Posoni Német Ujságban *Lublyó*ból Szepes Vármegyéből ezeket írják: — "Ez idén az aratás végén igen sok, 's többnyire fejer egerek látszottak a' mezőn, mellyek a' gabona szálakat töviben élrágván, az e' miatt földre hulló kalászbokból, a' szemet részint felették, részint pedig lyukaikba hordták, a' földön hagyott szem pedig elrothadt a' felette nagy nedvesség miatt.

Nemes, Szabad, Királyi Debreczen Várossában

Typrographus, és Könyv Áros *Csáthy Györgynél*, a' Város Házával által ellenben, a' T. Andaházi Szilágyi Familia Háza alatt lévő Könyves Boltjában, más több könyveken kívül e' következők is találatnak:

- A' Világ történetei a' tereméstől fogva a' legujjabb időkig. Irta Ajtai Sámuel.
- A' két nagy lelkű Férjfiak Jegyesse. Irta Dobai György.
- Anacreontis Carmina Graeca. Cura Fried. Gotlob Born. Lipsiae.
- Attila v. a' régi Magyarok első Vezérének dicsősséges viselt dolgai.
- Angyán János templombéli könyörgései.
- A' Nagy Kanút, vagy a' Fiú, és házasságheli szeretet közt való kúszködés. Irta Kupai Nagy Rátz György 4. Jarab.
- Anecdotok Mejszner Skizzeiből. Nagy Váradí Ajtai Sámuel által.
- A' kereszties Hadak. Putz Antal által.
- Az Orosz hadi fogoly.
- A' három Magyar Királyok.
- A' Világi ember.
- A' józan életnek némelly Regulái. Irta Fehér Elek.
- A' Szólló mivelésről való elmélkedés. Chaptal után fordította Fábjan Jósef.
- A' Delusi Filoklesnek a' boldogságról való beszélgetése. Ford. Solymosi Dániel.
- A' Magyias Ezer Mester. Czövek István által.
- Az Europai híres Zsíványok, utonn álló Tolvajok Tüköre. Sillerből. Czövek. Ber'senyi Versei. Helmetzi által.
- Bibliák: Pesti Folio. Posonyi. 8° és 4°. Uitrajectumi.
- Biblia Szövétneke. Irta Szikszai Benjámín.
- Biographiák v. a' régi, és újjabb időbeli nevezetes emberek életek, 's viselt dolgaik leírása. Sillerből. Tanárki.
- Barom Orvos Rohles János Miklós után.
- Bode E. János Világ alkotmányja vizsgálása.
- Barom és Ló tenyésztetés. Pethe.
- Brunn Predikáziói. Ford. Márton Jósef.
- Barklajus Argenisse képekkel.
- Buonaparte elutazása Elba Szigetéből Francia Országba, onnan Sz. Helenába.
- Ciceronis Officia - Cato Major.
- Ciceronis Orationes. et Cicero de Oratore.
- Canones Ecelesiastici Gelleiani.
- Csokonai munkái a' képével.
- Cserei egy Honvári Herczeg.
- Dayka Versei.

- Derham Physico Oecologiája.
 Dsenzischen Khamok Khámja, és Karizmei
 Szultán Mehemet története.
 Diószegi Samuel Debr. Pred. Predikáziói.
 Ersei David Philosophiája.
 — — — Statisticája.
 Exegetica Oecologia. Irta Varga István.
 Eccartshausen Magyar, és Német,
 Extractus Verbóezii.
 Enceskönyv in 8° és 12°.
 Falusi Predikáziók. Irta Ketskeméti Sig-
 mond.
 Fűvész Könyv Linnè szerént. Irta Diószegi
 Sámuel.
 Filibuszterek Historiája Archenholtzból. Ir-
 ta Bobosi Mihály.
 Gvadányi Világ Köz. Historiája 9 Tom.
 Gyönyörködtető társ a' szép Nemnek mu-
 lattságára.
 Galliás v. a' Frantziákkal elébb, azután a'
 Frantziák ellen viselt 1812, 1813, 1814,
 1815-béli Háború.
 Gyöngyössi János Versei.
 Grönland Historiája. Ford. Dobosy Mihály.
 Geographia Joannis Szászky.
 Homeri Opera.
 Hiv Lelki pásztor. Irta Németi Sámuel,
 Humfy Szerelmei, és Kis-Faludi Regéi.
 Heiszler György Orvosi munkái.
 Hungaria in Parabolis.
 Horatii Opera.
 Honnyi törvény 4 dar. Georch Illyés által.
 Horváth Physica.
 Homiletika. Irta Toth Ferentz.
 Hermeneutica. Irta Varga Istv. Debr. Prof.
 Hunyadi János Historiái Drama. Irta Kis-
 faludi.
 Julius Caesar. Hübner Lexicon.
 Yung Ejtszakái. Irta Beczeli Josef. Új kiadás.
 Idő Proféta v. tsálhatatlan Barometrum.
 Ifjúság barátja; Irta Kiss János.
 Kassádra. Kiadta Kazinczy Ferentz.
 Kelemen Jus privatum Hungaricum.
 Közönséges Historia. Irta Budai Esaiás.
 Kováts Sámuel Ianepi, és Halotti Prediká-
 ziói.
 Knigge Adolpb, az emberekkel való társaf-
 kodás.
 Kis János Versei. Ki adta Kazinczy.
 Katona Mathematicája.
 Litteraria Historia, régi Romai vagy Deák
 Irók Élete. Irta Budai Esaiás.
 Liturgika Irta Toth Ferentz.
 Ladvocat Historiái Lexicon, 8 Tom. Irta
 Mindszenti Sámuel.
 Látzai Halbatatlanság Oszlopa.
 Magyar Századok IX-tól XIV-ig. Irta Virág
 Benedek.
 Márton József Magyar Olvasó könyve V. Pan-
 nonia.
 — — Németh Grammaticája.
 — — Lexicon.
 Magyarok Eredete, a' régi és Mostani Ma-
 gyaroknak tseledetei. Irta Szekér Aloy-
 sius.
 Mész könyv. Czövek István által.
 — — Márton Gábor által.
 — — Csaplovich által.
 — — Csáthy Szabó György által.
 — — Pethe Ferentz által.
 — — Kaló Péter által.
 Második József Császár Élete. Czövek Ist-
 ván által.
 Magyar, és Székely Asszonyok törvényec.
 Nagy Ajtai Cserei Farkas által.
 Meidinger Französische Grammaire.
 Magyar Ország Historiája, 3 darab. Budai
 Esaiás által.
 Magyar Concordantia.
 Novum testamentum Henrici Schott.
 Nemzeti Plutarchus, v. Magyar Ország ne-
 vezetes Férjainak Életek le írása.
 Nyelv-Mester, melly két hónap alatt Fran-
 tziául olvasni, írni, érteni, és beszél-
 leni meg tanít.
 Nádasdy Josef. Egy valóságos igaz Magyar
 történet.
 Nucleus Planí tabularis.
 Nevezetes utazások tárbáza. 3 darab.
 Ovidii Opera.
 Orvosi Fűvész könyv. Irta Diószegi Sámuel.
 Oskolai új Atlas. Készítette Eröss Gábor.

Magyar Ország Mappája. Készítette: Karacs Ferentz.

Principia Sermonis Graeci.

Nieuport Antiquitates Romanae.

Pafferozott mezei Gazda. Irta: Pethe.

Problemata Juridica. Edidit Joannes Csaplovich.

Planum Tabulare.

Persii Juvenalis Satyrae.

Protestans Ecclesiák Historiája.

Pethe Természeti Historiája.

Robert Peter.

Rontó Pál.

Robertson Amerika Historiája.

Rumi Károly Monumenta Hungariae.

Szaller Frantzia Grammatika Meidingerszerént.

Schröder Institutiones Hebraicae.

Senecae Opera.

Sallustii Opera.

Szakáts könyv, a Fels. Nádor Ispány Szakátsmestere által.

Torquato Tasso.

Túl a' Dunai Püspökök Élete.

Túl a' Tiszai Püspökök Élete.

Tisztelet Oltárja. Irta: Deáky Gedeon.

Természeti és Ker. Vallás. Irta: Szikszai György.

Ziza v. az én tüzem.

Zrinyi Miklós Munkái.

Varga Márton Physicája.

Virgilius Opera.

Virgilius Magyar Eneisse, és Georgiconja.

Weidleri Mathesis.

Vas-Sziklai Fridolin.

Magyar Abece Fiú és Leány Gyermekeknek való. Irta: Diószegi Sámuel.

Cebetis Oebani tabula.

Cellarii primitiva v. Deák török szók.

Cellarii liber memorialis.

Cornelius Nepos.

Halottas könyv. 12°.

Hasse de Causis Stili latini.

Helvetica Confessio.

Langii Colloquia.

Lelki hódolás. Lelki fegyver.

Magyar Grammatika.

Phaedri Fabulae.

Stoschii Oeologia 2 Tom.

Rudimenta, v. Deák nyelv kezdete Példákban.

Terentii Comoediae V.

Utmutatás 1-ő 2-ik 3-dik darab a' Keresztényen Vallás előadására.

Hogy az itt elő adatott Könyveknek az árjaik kinem tétetődtek, oka az, hogy valamint más egyéb dolgoknak, úgy a' Könyveknek is mindennap változik az árja; mivel a' Vecturázásnak szinte állandó bére: ezokaért, hogy a' Nagy érdemű Publicum az oltsóbbaknak árrokkal ne kétségtetődjön, a' drágábbakéval pedig a' könyvek megszerzésétől ne idegenitődjön, jobbnak íteltem azoknak árrokat a' Catalogusból kihagygni.

Egyébaránt minden Commissióknak, Praenummeratiók, Subscriptiók Collectiójának, s Manuscriptumok tsinos kinyomtatásának, melyeket már 12. Esztendők óta sok T. N. Vármegyéknek, s nagy érdemű Uraságoknak részére minden fogyatkozás nélkül folytattam, továbbra is leendő folytatásokat, nem külömbem mindenféle Papirossakkal a' leg illeendőbb érvenn leendő szolgálomat a' Nagy Erdemű Publicumnak egész készséggel ajánlom.

Csáthy György,

Debr. Typogr. és Könyv-Aros.

Erdély Ország Törvényein kívül melyekben foglaltatnak:

1. Approbatae,
2. Compilatae Constitutiones Magyarul.
3. Articuli Novellares, et
4. Statuta Saxonum Deákul.

Adattatott még ki deákul ujjonnan in 8-vo Verböczii Decretum Tripartitum Kolo'svárt a' Királyi Lyceum Typographiájában az ára Kötetlen Rf. 7.

Vége az 1816-dik Esztendőnek.

Rendkívül való Toldalék.

A Magyar Kurir 53-dik darabjához.

Felvetés a M. Kurirban felbe maradt Hádi Tudósításoknál.

Ez, 26-dikban ment által *Basel* és *Reinfelden* között a Rénuson, s egyenesen megfogja támadni a Gen. *Lesourbe* armádáját, melly, mint látszott, azon iparkodott, hogy *Hünningenk* körülvételését megakadályoztassa.

Lovasság Generalissa *Frimont* az *Olasz* országi armádával, a *Simplon* és *Sz. Bernhard* hegyein által rontott. *Genéből*, azt a Frantzia sereget, melly az *Iserén* által *Savoyab* a benyomult vala, onét vissza nyomta, s magát a *Jura* hegyén megfészkelte; a melly idő alatt F. M. Lajtnant *Eubna*, ezen armádának más részével, *Turinból* a *Mont-Genisen* által *Chambery* és *Grenoble* felé előre nyomult.

A Belgiumból érkezett legújabb tudósítások szerint, a tökéletesen elszéledett ellenséges fő armádának kergetésében foglalatoskodó F. M. Hertzeg *Blücher* fő hadi szállása, *Junius* 22-dik napján *Ferrimontban*, a Hertzeg *Wellingtoné* pedig ugyanakkor *Bavaybau* volt.

A Felső Rénusi armáda mindenütt legjobban fogadtatik, a hova előnyomul. Azok a Frantzia tiszték, kik a *Weisenburgi* sántzlinéákat Jun. 24-dikén oda hagyani kéntelenítették, elmeneteljeknek alkalmatosságával fenn hangon és közönséges módon kinyilatkoztatták a *Napoleon Bonaparte* személye s a több olyanyok ellen való bosszankodássokat, kiknek áruló próbatételeik miatt ők, magokat felaldozták.

Belgium.

Brüsselből Jun 21-dik napján: —

„Minekutánna Hertzeg *Wellington* a

maga armádája után vitédő eleségre s a hatramaradó sebesekek gondviselésére nézve a szükséges intézeteket megtette, s parantsólatot adott-ki, hogy minden tiszték minden különbség nélkül seregeikhez vegyék útjokat; ezek után tegnap reggel maga is ide hágyá városunkat, s vitéz seregeinek vezérlésére ment.

„Az az armáda, mellyel *Bonaparte* *Brabantziába* bement vala, 120 ezer emberéből állott, kik a Frantzia fegyveres erőnek virágját tették, s a kik között a testörzök között is 30 ezren találtattak. A Frantziák tökéletesen hitték azt, hogy mihelyest *Belgiumban* megjelennek, a Belgák azonnal mind hozzájuk fognak állani, a melly hitelben egészen megsláttatván, s midőn *Napoleonnak* meg vitték a hirt, hogy a Belgák rendkívül való vitézséggel vérekednek ellene, nagyon megilletődött a dolgon, minthogy elfelejtette volt, hogy ez a nép soha nem volt áruló és hitszegő.

„Leg többet vesztett a Frantzia seregek közöt a testörzök serege, s ennek is különösen az *Uhlánusokból* álló tsapatja *Bonaparte* *Jeromos* 6000 emberket vezérelt; ezek mind oda lettek. Tegnap a *Jeromos* szekerei is és minden bagázsiai, megérkeztek ide. Naponként nyilvánosabb az, hogy ez, nem tsak igen fényes, hanem felette fontos következésű győzedelem is vala. A *Belga* lovasság nagyon jól viselte magát; vezérjei között az égygyiket *Merle* nevű Generalist, megölte egy ágyugolyóbis. A Frantzia foglyok száma itt még most is nevedélik; már réá megyen 4000-re; minnyásjok *Antverpiába* s onét *Angliába* vitettetnek. Közöttök van Gróf *Lobau* (Gen. *Mouton*) az a *Cambrone*

nevű Generális is, a' ki *Napoleonnal* Elba szigetén lakott. —

„Három *Skotziai* Regimentek, melyek a' verekedésnek elkezdődése előtt itt *Brüffelben* voltak szálláson, igen ditséretesen viselték a' verekedésben magokat, de nagyon is össze olvadt, fájdalom! a' számok.“

Avesnest Jun. 22-dik napján elfoglalták a' Prussusok, minekutánna az oda behányatott granátok egy puskaporos tornyot fellobbantván, e' miatt a' városnak egy nagy része hamuvá tétetett volna.

„Jun 23-dikán a' *H. Blücher* hadi szállása *Laon* felé *Avesnesen* túl 10 mérföldre *Coignyben*, a' s' *H. Wellingtoné* Chateau-Canbresisben volt.

Néhány tázkelyek a' ma (Jul. 4-dikén) kijött újságokból. —

A' Jun. 23-dikán kijött Monitörben tájlatnak, a' két Kamarákban a' *Napoleon* lemondására nézve előfordult igen nevezetes és lármás vetekedéseken kívül, maga az ő lemondó Aktája is; e'képpen: —

Nyilatkoztatás a' Frantzia néphez.

„Midőn én a' hadakozást elkezdtettem azért, hogy nemzeti függetlenségünket fenntarthassam, mindenek' iparkodásának, mindenek' akarátjának összszeatomódásához, s' a' nemzet minden tisztviselői karjainak egy kézre való dolgozásához tartottam számot; fundamentomosan várhattam ennek szerentsés következesét, melyre nézve a' Hatalmasságoknak semmi ellenem kiadott nyilatkoztatásaikkal nem gondoltam. —

„Ugy látszik nékem, hogy a' környüllások meg változtak. Én áldozatul ajánlom magamat Frantzia ország' ellenségeinek. Bár legyenek kiadott nyilatkozásaikk-

ban egyenesek, és bár, tsak az én tulajdon személyem ellen ezéloztak legyen ök, azok által! Az én politikai életem elvégződött; és én, az én fiamat, *Második Napoleon* név alatt, Frantziák' Császárjának lenni kikiáltom. —

„A' mostani Ministerek, *Országlo Biztosságot* fognak formálni előrevatóképpen. Fiam eránt való gondoskodasom arra indit engem', hogy meghivjam a' Kamarákat, hogy a' *Régenséget* egy törvény által haladek nélkül intézzék-el. —

„Tsatóljátok össze magatokat a' közjóra, és arra, hogy független nemzetnek meradhassatok. Kőit *Parisban*, Jun. 22-dikén, 1815-ben. — „

„Aláírta *Napoleon*.

Ezt a' *Lemondást* a' Pairekhez Gróf *Carnot*, a' Képviselőkhöz *Hertzeg Fouché* vitte-el. Ezen Kamaráknak ehezéppeszt tett végzéseiket még az nap delután két követsegek vitték-meg *Bonaparte*hoz, a' ki mind kettőnek ilyen formán felelt: —

„Előllő Ur! Kuszönöm az úr által kifejeztetett gondolkodás módját. Ajánlom a' Kamaráknak, hogy az armadákat erősítsék, s' legjobb védelmező állapotba helyheztessek; a' ki békességet kíván, annak háboruhoz kell késziteni magát. Ne adjátok az idegenek kezibe ezt a' nagy nemzetet; megsalattatnátok reménségeitekben. Akár mitsoda állapotom legyen nékem, szerentsésnek lenni tartom magamat, ha Frantzia ország szabad és független leszen. Hogy azt a' just, mellyet ő nékem adott, még életemben a' fiamnak által engedtem, ezt a' nagy áldozatot tsak a' nemzet javáért és a' fiam hasznáért tselekedtem, a' kit Császárnak kikiáltottam.“

Jul. 1-30 napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 412 7/8 forintot Váltótulában. Egy Császár aranyért 18 forintot 45 krt.

Juliusban 27 krajtzárta határozatott. Bétsben a' marhahusnak fontja.

